

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-CHIRURGICO-OBSTETRICIA
QVA

179 6
1745 86
OBSTETRICVM
IMPERITIA ET ERRORES
CASV QVODAM MAXIME LVCTVOSO
DEMONSTRANTVR.

QVAM
NUMINE DIVINO TUCE AC AVSPICE
PRÆSIDE

VIRO ILLUSTRIS EXCELLENTISSIMO EXPERIENTISSIMO
DN. JOANNE JUNCKERO

MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFESSORE
PVBL. ORDIN. PRACTICO ORPHANOTROPHII ET
PAEDAGOGII FELICISSIMO.

PATRONO AC PRÆCEPTORE ÆTERNVM DEVENERANDO
PRO LICENTIA & GRADV DOCTORIS

AC OMNIBVS PRIVILEGIIS ET HONORIBVS IN MEDICINA,
LEGITIME OBTINENDIS

AD D. DECEMBR. A. O. S. MDCCXLV.

H. L. Q. C.

PVBlico ET PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI
SVBMITTIT

PHILIPPVS ADOLPHVS SEELBACH

RODGENA - SIGENA - NASSAVVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

DEO TER OPTIMO MAXIMO

SVMMO MEDICO ET OBSTETRICANDI ARTIFICI,
SERENISSIMIS ET CLEMENTISSIMIS

PATRIAE PARENTIBVS

DOMINIS MEIS INDVLGENTISSIMIS,

VT ET

ILLVSTRI²BVS, EXCELLENTISSIMIS

DOCTISSIMIS ATQVE EXPERIENTISSIMIS VIRIS

OMNI OBSERVANTIAE CVLTV AD VLTIMVM VITAE

HALITVM MIHI DEVENERANDIS,

QVORVM FIDELI DOCTRINA ATQVE

INSTITVTIS VTI FRVIQUE

FORTVNA MIHI CONCESSIT.

NEC NON

CARISSIMIS ET DVLCISSIMIS MEIS

PARENTIBVS

QVIBVS, SI A DEO DISCESSERO, VITAM MEAM, PATRIMONIVM,

SALVTEM OMNIAQVE MEA REFERO ACCEPTA

DENIQVE

FAVTO³RIBVS ATQVE AMICIS OMNIBVS

OMNI HONORIS ET AMORIS CVLTV

PROSEQVENDIS

QVALECVNQUE HOC GRATISSIMI MEI ANIMI

MONVMENTVM PRO TOT TANTISQVE BENEFICHS
IN ME IMMERENTEM HVC VSQVE COLLOCATIS

OMNI PIETATE, AMORE, REVERENTIA ET ANIMI SANCITATE

DEVOTISSIME CONSECRATVM VVET.

AVCTOR

CASVS.

Atrona, summo loco nata, illibata ante contractum matrimonium sanitatis, quum primum gravida esset, octavo prægna ionis mense oblectamenti causa pílento vehi imperabat. Quo moderamine rotarum cursus institutus fuerit, non adeo constat: saltim vehementiam ubique exclusam merito præsumere licet. Num venesectionem unquam, speciatim vero post conceptionem, instituendam curaverit, itidem ignotum est. Interim præpedimentum huic itineri, recreationis causa instituto, objiciebam subiti dolores, qui vehendo in abdomine sentiebantur, & reditum festinantem exposcebant. Redux in palatium suum Matróna obstetricem, quæ eximia dexteritatis & peritiæ credebatur, ad se convocandam jubebat: cumque de legitimis ad partum motibus, daß es recht(er) Ernst wáre, obstetrix non dubitaret, splendidus ad id negotium adparatus instruebatur omnis, nihilque deficiebat, quam ut regimen sapiens ductui naturæ accommodatum, accederet. Verum enim vero tantum hic absuit obstetricis prædicata peritiæ, ut potius imperite admodum & perverse omnia peregerit. Primum enim ante, quam mem-

CASVS

brana rupta essent, blandos & sapientes naturæ motus adhortationibus suis, ut prava fert plurimum consuetudo, maximopere turbabat, atque ad collaborandum Matronam incitando viribus præmature exhauriendis ansam præbebat. Deinde, effusis demum aquis, enormem istum errorem committebat, ut legitimum ac naturalem fetus situm declararet, cumque optatus exclusionis successus per longum tempus frustra expectaretur, in doloribus deficientibus remoræ illius causam unice ponebat, ideoque ad eos excitandos pellentia propinabat. Ast omnia in cassum: longe enim alia, exclusionis fetus non subsecuta, fuit ratio, videlicet situs adeo incongruus, ut exitum nullo modo concederet. Honoratiores que aderant femine, & id obstaculum ominabantur, enixe quidem rogabant, ut dexterrimus quidam operator in auxilium jam admitteretur: sed Matrone verecundia & obstetricis temeritas salutare hoc consilium jam, uti antea, diu recusabant, donec tandem tertio die extremum periculum pudorem eximendo operatori accessionem concederet. Qui quam primum explorando manum admovebat, cubitum fetus præminere significabat. Interea res ad incitas redierat, fetus instrumentis extrahabatur, sub qua extractione, nescio quo casu, vaginæ vulnus inflictum fuisse, dicitur. Matrona autem ipsa tertio post mense febre hectica e vita discedebat.

§. I.

CUM dissertatione hac inaugurali breviter ostendere decreverim, quam gravissimos subinde errores committant obstetrices: vix quidem operæ pretium esse duco, exquisitiori artis obstetriciæ *definitioni* hoc loco immorari; quod neminem adeo inscium putem, quin intelligat, quid hoc nomine significetur. Ne vero in leges bonæ methodi peccasse viderer, si hanc definitionem silentio penitus præterirem, præcipue cum, TVLLIO teste, omnis, quæ a ratione suscipitur de aliqua re institutio, a *definitione* proficisci debeat, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur *Officior. cap. II. libr. I.* non alienum erit, paucis dicere, quod *obstetricandi* vocabulo intellectum velim eam artem, quæ gravidæ parturienti ac fœtui, uteri claustris concluso indeque expellendo, per certas *εγχειρησεις* ita opem fert, ut in lucem prodire queat.

§. II.

At vero cum logica præcepta porro postulant, ut nec illæ notiones, quæ definitionem quandam, tanquam partes, ingrediuntur, inexplicatæ atque intactæ omittantur, mearum quoque partium erit, ulterius definitum dare, quid gravidæ *parturientis* voce & *fœtus* nomine veniat denotandum. Licet enim hæ notiones usque adeo pervulgatæ, ut neclippis & tonforibus absconditæ sint: criticis tamen Logicis ne scandalo sim, id, quod per se jam satis explicitum est, superflue quasi attingam: scilicet *parturientem* feminam esse illam, quæ in fœtu, matricæ suæ variis motibus extrudendo sicque in lucem edendo occupata

6 *Dissert. inaug. medico-chirurgico-obstetricia*

est; *fætum* autem vocari illum homunculum, qui in utero conceptus, formatus & nutritus commoratur, usque dum partu qualicumque a matre nascatur.

§. III.

Actus hic, quo mulier, utero gerens, prolem enititur, *partus* nomine venit, & in his feliciter atque ex voto succedit, in aliis vero compluribus difficultatibus maximisque periculis stipatus ita improspere cedit, ut tam enitens femina, quam pariendus *fœtus*, haud raro vel vitæ jacturam, vel certe sanitatis detrimenta faciant, nisi utrisque a peritissimo atque exercitatissimo artifice obstetricantes manus tempestive admoveantur. Quam ob causam mearum hic partium erit, ut primum diversas illas pariendi species sollicitius perscruter, quibus *fœtus* utero emergit, quæque apud rei obstetriciæ scriptores relatæ leguntur.

§. IV.

Prius vero, quam ad ipsas differentes pariendi species progrediar explicandas, non inutile erit, istam *partus* definitionem expendere, quam DIONIS libro illo, qui inscribitur *Traité general des accouchemens libr. III. cap. I. p. m. 195.* tradidit; ubi Auctor ita scribit: *Nous entendons par accouchement la sortie d'un enfant hors la matrice d'une femme dans son terme ordinaire.*

§. V.

Sane permulta, nec ea levia, mihi obstant, quo minus Auctori in hac sententia adstipuler, maxime quia hæ voces, *la sortie d'un enfant hors la matrice*, activitatem *fœtus* innuunt, quasi propriis sui viribus &

& potentia, sine ullo matris parientis auxilio, sibi viam pandere & muliebri arvo sua sponte exire in lucem possit; pluribus enim argumentis & rerum testimoniis demonstrare facile esset, tantum abesse, ut fœtus in partu sibi metipso exitum pareret, ut potius revera passivè se gerat, & uteri motibus, convenientissimo ordine sibi succedentibus, sese indidem expelli patiatur. Neque difficile foret, testium nubem, qui mecum sentiunt, convocare; sed veritatis vis per se jam satis constat, ut nihil Auctorum subsidii requirere videatur. Interim liceat mihi unicuique tantum testem allegare: scilicet Excellentiss. Dom. Doct. FRIDIVM, Præceptorem, Hospitem quondam ac Patronum, omni pietatis & observantiæ cultu atatem devenerandum, quippe qui in *annotat. ad DIONIS libr. 2. cap. 17. p. m. 189.* idem contendit.

§. VI.

At vero si quispiam quæreret, unde nam pariendi tempore tam vehementes uteri motus, compositissimo ordine, convenienti gradu & proportionem, alternisque vicibus, succedentes, venirent, & quo pacto coorti per matricis fabricam membranoso-carnem peragerentur? ille profecto campum dicendi amplissimum mihi aperiret, præcipue si varias quoque & lepidas diversorum Auctorum de ea re sententias, simul excutere vellem. Sufficiet autem generatim tantum innuere, quod plures causam in ipsum fœtum transferre non dubitent, utpote qui ingrato quodam seu injucundo, nescio quo, sensu, ipso hoc temporis puncto percitus, varias agitationes seu motus edere potissimumque in uteri fundum calcando

exle-

8 *Dissert. inaug. medico-chirurgico-obstetricia*

exserere confidenter dicitur. Interea inter eosdem non convenit, quid causæ sit, quamobrem fœtui, utero incluso, hoc in primis mense & momento, tanta molestia & injuria accedat, ut se tam inquiete tamque violenter gerat? Liceat mihi ex tot discrepantibus inter se sententiis, eam, quæ Excellentissimi BOERHAVII est, huc afferre. Clarissimus hic Vir sibi habet persuasum; utero ejusmodi convellentes motus, ultimo gestationis tempore, a fœtu arcessi eo, quod ille: (capite orificio interiori uteri jam admoto): fœcum alvinarum & lotii, quæ per tot menses in vesica & intestinis collecta & coacervata retinuisse, mole pondere & acrimonia stimuletur; unde fœtus multum molestiæ & doloris capiat, quo proinde excitarus, musculosas sui partes agitare sicque utero, cui inclusus hucusque inhæsit, vim inferre, matri autem tenesmum creare & hac ratione violentissimos motus, cum in abdominis musculis, tum præcipue in utero, ei conciliare soleat.

§. VII.

Sed salva tanti incomparabilis Viri auctoritate dissimulare non possum, quod si eam ætiologiam ad lapidem Lydium revocem, permulta in ea deprehendam, quæ probati valoris minime sint habenda. Nam tanta acrimonia fœcum & lotii, quantam Viro huic doctissimo supponere placuit, nemo unquam in ratenello fœtus corpusculo demonstrare poterit. Præter ea jure merito quærere licet, quam ob rem hæ fordes, in vesica & intestinorum sentina stabulantes, ultimis demum gestationis diebus tantam irritandi vim ac naturam induant, cum tamen prioribus jam men-

mensibus in dictis fœtus locis collectæ & accumulata fuerint. Enim vero quantumvis quoque concederem, violentiam istam, utero a fœtus vehementiori motu illatam, spasticos qualescunque motus excitare posse; quis, quæso, crederet, a tam turbidis incompositisque fœtus agitationibus tam exquisitissimos, compositissimos, proportionatos & ad certum finem spectantes motus in utero provenire? Quæque est causa, ut eluctatorii hi nixus accurate ab uteri fundo initium ducant, perque ejus reliquam texturam pergendo ad ipsum orificium contendant? Porro cur non uno actu peragantur, sed tam exquisito ordine alternisque vicibus sibi succedant? Denique cur spasticæ hæ uteri contentiones tanto gradu suscipiantur, quantum ad obstacula superanda fœtumque ex utero abigendum necessarius est? Qui pauca hæc pluraque alia, quæ Laudatissimi Viri sententiæ reclamant, animo sedato neutramque in partem reclinate pensaverit, is facile perspiciet, quam ficulneis ea innitatur argumentis.

§. VIII.

Ab hac BOERHAVIANA hypothese parum recedunt alii, auctores, qui statuunt, dolentes nixus, in utero a fœtu excitatos, non quidem a stimulo *retentorum excrementorum*, ad complures corporis sui agitationes concitato, sed ab *onere suo & mole*, in dies increfcente, sicque uteri compagem extremo graviditatis tempore, maximopere distendente, derivandos esse. Cum enim uterus, turbinis speciem referendo, acuminata sua parte in pelvi sit fixus vicinisque partibus connexus, latiore autem parte, qui fundus

B

usita-

usitate audit, in sublime tendat, ibique plus spatii, liberius se dilarandi, obtineat; foetus vero, qui capite suo secundum naturam, deorsum versus uteri orificium spectet, mole & magnitudine in dies grandescat, præter ea compertum sit, caput cujuslibet partus, constanti naturæ lege, omnium ejus membrorum esse maximum, quod proinde etiam, appropinquante partu, ceteris partibus & mole & gravitate semper antecellat: hinc aliter fieri non posse judicant, quam ut infantis grandescens & aggravans caput in dies majorem vim in anteriorem & inferiorem matricis partem, cui sic dictum orificium insculptum, exserat, illam sensim sensimque aggravando, distendendo, multo tenuiorem reddendo, vehementer urgendo, pedetentimque uteri vaginæ admovendo, & hoc pacto tandem ipsum matricis os interius diducendo & aperiendo. Et sic quantum anterior ac inferior uteri pars, in toto sui ambitu, crassitudine decrescat, tenuior evadat, inque vaginæ cavum capite infantis detrudatur: tantum superiori ac posteriori uteri parti, fundo scilicet, ut accrescat, necesse esse putant: quia, si antica & inferior matricis pars paulatim in vaginam cedat, & capite foetus magis ac magis eo urgeatur, simul quoque ipse pariendus foetus suo solius pondere & gravitate magis deorsum tendat; Quo fiat, ut superiori & posteriori matricis parti seu fundo plus spatii vacui, eoque etiam ipso maiora facultas se contrahendi detur, præsertim cum substantia ejus carnea in hoc fundo omnium maxime posita sit & perspicua.

§. IX.

Parum recedere, dixi, hanc a mole foetus sumtam ratio-

ratio-

rationem ab altera BOERHAVIANA: quoniam æque ac illa, dolores, ſub partu contingentes, a cauſis pure phyſico-mechanicis derivat. Igitur quæ difficultates BOERHAVIANAM, eæ quoque reliquorum premunt ſententiam. Ne vero hæc ſolius contradictionis cauſa propoſuiſſe videar, ulterioribus rationibus oſtendam, cur nec huic ſententiæ ſubſcribere poſſim. Ante omnia perpendendum commendo, qui ſecundum hanc hypotheſin fieri poſſit, ut *embryo*, vix uno alterove menſe concepto, per *abortum* ex ſuo conceptaculo ejiciatur; nam in eo neque moles neque pondus accuſari poteſt, quo anteriorem & inferiorem uteri partem tenuiorem reddere, diſtendere ejusque oriſicium ampliare & aperire poſſit. Deinde quid judicandum erit, de illis miſellis, qui *pedibus* primum eduntur, quos PLINIVS idcirco AGRIPPAſ appellat. Cetera, quæ in hanc rem dici poſſunt, lubens præteribo.

§. X.

Ergo ſi quis a me quæreret, quamnam ego judicem cauſam efficientem expulſionis ſærus; ei ſine formidine reſponderem, me totum partus negotium nulli alii cauſæ, quam parientis matris naturæ ſeu principio vitali tribuere: utpote quæ variis motibus, præter conſuetum ordinem auctis, & eo conſilio & fine inſtitutis hoſpitem ſuum in matrice hucusque commoratum ſibi que vel vere vel fictè moleſtum, ex ſuo ergaſtulo exterminat inque lucem profert. Quod autem hi motus, quibus proles ex habitaculo ſuo emovetur, haud quaquam incompoſiti, tumultuarii, mere automatici; ſed potius maxime regulares, ordinati,

proportionati & consulto adornati atque instituti sint, id cuicumque dilucidissime apparebit, dummodo eorum indolem. gradum, proportionem, ordinem ac finem æqua animi lance perpenderit. Motus quippe hi, *dolores parturientium nominari soliti*, a fundo uteri incipientes sensim progrediendo pergunt ad ejus orificium, idque tanto proportionis gradu, quantus fœtui ex matrice extrudendo sufficit. Absœnum proinde foret, sapiens pariendi negotium uteri *fabrica* simpliciter asserere, quemadmodum ab aliquibus confidenter statuitur, non perpendentibus, in uteri structura non deprehendi necessitatem ullam, unde vel aliqua veritatis specie dici possit, cur fœtus, ad justum sui incrementi terminum progressus ipso hoc tempore in lucem edatur. Ex his paucis haud obscure, arbitrator, elucebit, quid sit causæ, cur partus labores soli parientis matris principio vitali vindicem.

§. XI.

Operæ pretium mihi visum est, excedere paululum ad istam, quæ multorum animis etiamnum alte infidet opinionem, quæ fœtui edendo in partu primas concedunt. Redibo nunc ad istas partus differentias, quas §. III. suscepi excutiendas, ne quid a me neglectum videatur, quod tamen in obstetricandi arte magni est momenti. Cum enim ibi ostenderim, prolem non semper felici partu in vitam introire, sed aliquando facillimo negotio ex genitali arvo eliminari, interdum vero vix ac ne vix quidem, nisi obstetricante manu accedente, in lucem edi: hinc utique conveniet, primarias illas partus species, quarum rei obstetriciæ cultores in suis scriptis meminerunt, in præ-

presenti tradere; iis enim intellectis, non erit arduum dijudicare, qui partus indigeat periti artificis auxilio, quique contra ejusdem non egeat.

§. XII.

Non autem eadem est omnium Auctorum, qui de obstetricandi arte aliquid litteris prodidere, sententia, in variis partus speciebus determinandis. Quidam enim *binas* duntaxat partus species constituunt, *naturalem* videlicet & *non naturalem*, quas Galli *accouchemens naturels*, & *ceux qui sont contre nature* nominant. Lingua nostra vernacula vocantur *natürliche und wider natürliche Geburten*. Alii & ii plurimi *triplicem* partus differentiam admittunt, quæ eum distinguunt in *naturalem*, *laboriosum seu difficilem*, & *contra naturam* sive *non naturalem*, quæ posterior distinctio apud DIONIS libro supra citato *libr. 3. cap. 9. p. m. 239.* exstat, licet hic idem aliis in locis aliter sentiat. Gallica lingua appellantur *accouchement naturel*, *laborieux*, & *contre nature*; patrio autem nostro sermone dicuntur, *natürliche, schwehre, und wider natürliche Geburten*.

§. XIII.

Nonnulli, qui indicato hoc partus discrimine non contenti sunt, eum in *facilem*, *difficilem*, *naturalem*, & *non naturalem* discernant, quibus aliqui *quintam* partus speciem subnectunt, nempe *menstruosam*. Qui Gallica dicitur *facile* sicuti solent, *un accouchement facile ou aise*, *difficile ou non aise*, *naturel*, *contre nature*, & *monstrueux*. Germanica autem *eine leichte, Schwere, Natürliche, wider natürliche Geburt, und die Geburt wider natürlich beschaffener Kinder*.

§. XIV.

Quam quisque vult sententiam, eam sibi ex recensitis eligat, perinde mihi & satis est, heic meminisse, meum me calculum illorum sententiæ adicere, qui duplicem duntaxat partus statuunt differentiam; si vero scirem, me cum aliquo dissentiente in gratiam quandam redire posse, non recusarem, eam sententiam amplecti, quæ tres facit partus differentias. Utræque enim illius differentię facillimo negotio reduci possunt ad naturalem, difficilem seu laboriosam & non naturalem, ideoque eodem fere redeunt.

§. XV.

Verum enim vero vt clarius perspiciatur, quid hisce appellationibus velim designatum, non abs re futurum censeo, si earum *definitiones* hoc loco subiungam. Est vero mihi partus *facilis & naturalis* ille, in quo ea est muliebrium dispositio & fœtus nascendi situs ac magnitudo, vt hic nixibus grauidæ & spasticis vteri contractionibus impulsus, impedimenta sibi obiecta facile superare, atque ex vtero in lucem emergere queat. Jam vero, cum constet, quid per partum *naturalem* intelligam, non difficile erit perspectu, qui partus mihi sit *præternaturalis*, ille nimirum, vbi talis genitalium muliebrium conditio, vel fœtus nascendi positus & moles est, vt hic spasticis vteri motibus nihil omnino; aut certe non nisi magna difficultate & labore expelli queat; quæ vltima verba partus quoque laboriosi definitionem, si quis eam desideret, exprimere possunt.

§. XVI.

§. XVI.

Ex hisce in medium prolatis partus & *naturalis* & *præternaturalis* definitionibus, vel me tacente, clarissime apparebit, mulieri partum naturalem enitenti vix ac ne vix quidem auxiliatricibus opus esse manibus, ad fœtum excludendum, quia fœtus, si in vtroque tam pariente, quam nascente, omnia præsto sunt requisita ad huius expulsionem necessaria, haud multo labore ex aruo muliebri in lucem fertur. Neque adeo rarum est gravidis securis & imminentis puerperii nesciis, (dum in mensibus graviditatis computandis falluntur) pariendi horam aliquando ita obrepere, vt partus doloribus correptæ fœtum opinione celerius enitantur, nullis qui opem ipsis ferre possent præsentibus. E contrario autem istis miseris parientibus, quæ maxima quidem virium contentione & totius corporis nixu, sed vano atque inani, fœtum ex vtero moliantur excutere, nec tamen valent, illis omnino talibus conditionibus, quæ ad facilem & secundum, atque adeo naturalem omnino pertinent partum, requiruntur, succurrere perquam necesse esse, quilibet non solum facile perspiciet, sed etiam simul secum reputabit, quantum heic in mora sit periculum. Quemadmodum enim, Sacri codicis testimonio, non bene valentes, sed solum modo ægrotantes medico egent: ita quoque non tam partus naturalis, quam præternaturalis obstetricias manus exposcit.

§. XVII.

Eadem quoque præternaturalis partus definitione, quam §. XV. suggesti, satis opinor, perspicuum erit, obstetriciæ artis Doctores, sine urgente necessitate,

tate, partum in tot diuersas species diuidere, primum in naturalem, tum laboriosum seu difficilem, denique in præternaturalem, quemadmodum sæpius citato DIONIS placuit. Alii vero, vt ex supra dictis patet, multo plures partus distinctiones facere dubitarunt nulli. Verum enim vero, si quis forte tot diuisionibus nihilofecius vsque adeo delectaretur, vt a sua sibi semel recepta sententia discedere sibi duceret religioni, illum velim rogatum, vt æquo animo expendat, anne in quocunque partu, si a naturali discesseris, siue laborioso & difficili, siue contra naturali, vel, si mavis, præter naturali, cuncta eo recedant, vt fœtus, secundum consuetum naturæ ordinem, ex suo conceptaculo in lucem exterminari nequeat, nisi artis obstetriciæ subsidiis leuatus & adiutus; siue id qualicunque vteri vitio, siue peruerso & ad prolem nascendam minus appposito situ aut magnitudine contingat. Jam vero cum id, quod est contra naturæ consuetudinem, præternaturale Philosophis dicatur, *vid. §. 68. Cosmolog. ILLVSTRIS WOLFII pag. 145.* omni etiam luce clarius apparebit, omnem partum, qui communibus atque usitatis naturæ legibus non conuenienter succedit, jure merito præternaturalem esse dicendum. Rectius proinde partus omnis in naturalem & præternaturalem duntaxat distingui mihi videtur. Neque a me dissentit *Excellent. D. FRIDIVS*, quippe qui similiter non aliud partus discrimen, nisi naturalis & præternaturalis admittit.

§. XVIII.

Quo autem clarius innotescat, quibusnam legibus

bus natura obtemperet, aut ad quæ præcepta sese al-
liget in fœtu edendo partuque ita perficiendo, ut
omni jure naturalis dici mereatur; utique expediet,
requisita plurimorum, ne dicam omnium, rei obstet-
riciæ scriptorum consensu recepta, ad quæ, tanquam
normam, cunctas sic nominati partus naturalis con-
ditiones exigere solent, præsentis loco tradere: his
enim cognitis, facile erit perspectu, qui pariendi
actus nomine naturalis partus dignus sit censendus.
Sunt vero hæ conditiones, testimonio *Excellentissimi*
D. FRIDI, *Argentoratensium medicæ ac obstetriciæ ar-*
tis Præctici felicissimi, sequentes. Primum, ut justo
contingat *tempore*, nimirum mense graviditatis nono
exeunte aut decimo incipiente. Deinde ut genitali-
um muliebrium *situs*, ut & fœtus nascendi in utero
positus sit ad perpendicularum, ita ut fœtus vertice sui
capitis ipsi centro orificii interni matricis, linea recta
infiltrat, facie abdomineque deorsum ad os sacrum
respicientibus, occipite autem dorsoque sursum ossa
pubis spectantibus. Quare in partu naturali infanti
semper capite primum uteri carceribus in lucem ex-
eundum est; quo ipso per se manifestum fit, quod
neque funiculus umbilicalis, neque placenta, neque
alia quæcunque corporis pars infantis capiti, nec
cum eo simul uteri orificium intrare & connasci,
multo minus præmitti sive prænasci debeat. Postea
requirieur, ut *proles* enitenda *sanitate fruatur* sitque
vivax. At vero hic merito dubium moveri posset,
utrum fœtus, quantumvis quolibet morbo implicitus,
aut semianimis, quin imo exanimatus, ceteris ad par-
tum pertinentibus juste & legitime constitutis & de-
bite

bite succedentibus, partui præternaturali foret propterea accensendus, nec ne? Porro necesse est, ut *secundine æqueos* fœrum subsequantur, aut nisi fortassis statim succedant, certe tamen lenissima quaque attractione utero exeant. Denique ut *fœtus*, quoad fieri potest, quam *brevissime in lucem edatur*, nec in hoc ex utero per vaginam itinere, multum temporis absumat. Tandem ut ipsa *puerpera* neque ante neque post partum, plura insignia, multo minus periculosa sentiat incommoda. Quibus requisitis insuper subiungo, ut fœtus ipse conveniente magnitudine seu mole sit præditus, ita ut capiti ipsius cum osium pubis hiatu iusta intercedat proportio; puerpera autem, tantam genitalium amplitudinem habeat, quanta ad fœtum transmittendum necessaria est.

§. XIX.

Ex his ad partum naturalem requisitis haud difficulter nunc dijudicare simul possumus, qui partus *præter*, vel si mavis *contra naturam* sit vocandus. Neminem enim futurum duco, qui indidem, vel me filente, non intelligat, istum pariendi actum, qui ab hac norma quomodocunque deflectit, præternaturali venire omnino annumerandum. Libentissime quidem concedo, non facile puerperam deprehendi, quæ non multum doloris & molestiæ ex partus labore percipiat, etiamsi, quanta maxima fieri potest & facilitate & celeritate, prolem enitatur, idque lege Diuina post lapsum a summo rerum Arbitro sancita & promulgata: verum propter ea haud quaquam omnis partus, qui cum quolibuscumque incommodis & doloribus nunquam non conjunctus esse obseruatur, præter-

ternaturalis est censendus; sed ille duntaxat, ubi pariendæ soboli tanta emergendi ex suo conceptaculo obicitur difficultas, ut nisi in tempore ipsi subueniatur, vel ipse infans succumbat, vel certe generici irreparabilia sanitatis detrimenta, aut ipsam mortem inferat.

§. XX.

Non difficile erit, ex jam dictis colligere, partui naturali non esse opus artificiosa manuum applicatione, utpote qui subinde tam expedite absolvitur, ut nullius adstantis subsidio indigeat, vulgari experientia id abunde comprobante. Quamquam non minus notum est, quod partus non nullarum quæ quinques, sexies & sæpius exiguo labore pepererunt, tandem fuerit difficillimus, periculosus, lethalis. Contra vero per se manifestum est, quod partui isti, ubi infans nascendus, ob peruersum situm, aut ob alia magna impedimenta, ita in suo itinere obhaeret, ut nisi artificiosæ manus adminiculo adutus, suis vinculis expeditus, in vitam emergere nequeat, utique subsidio sit eundum. Caue autem, credas, me puerperis, dolore laborantibus, etiamsi omnia ad naturale puerperium pertinentia præsto sint, omne auxilium externum esse denegaturum aut hoc damnaturum: ipsemet potius auctor cuilibet parituræ existam, ut haudquaquam pariendi tempore externa subsidia negligat vel repudiet, sed multo magis sagaci, religiosæ & obstetricandi artis peritæ obstetrici hoc negotium committat.

§. XXI.

Quamuis enim excludendi fœtus in utero situs

molesue vsitato naturæ ordini maxime sit congrua, ipsaque muliebrium & conformatio & capacitas infantis magnitudini respondere deprehendantur: non raro tamen contingit, vt præ dolorum acerbitate, vix animi satis competes, nesciant, quod consilii capiant; vel quomodo suæ solius saluti prospiciant, ne ipsæmet, durante partu, qualemcunque valetudinis iacturam faciant; aut quo pacto fœtus commodis consulant, ne tot impensissimis nixibus parientis matris tamque validissimis ipsius vteri contractionibus ex locis muliebribus extrusus velutque erumpens, forte in terram præceps dejiciatur; vel vt nexu illo, qui cum placenta ipsi per umbilicalem funiculum intercedit, satis mature conuenienterque exsoluatur ac fasciis involutus quieti tradatur. Quapropter feminæ parturienti nihil antiquius, nihil esse prius debet, quam vt bona felicitate ejusmodi obstetricem nanciscatur, quæ non obstetricandi solum præceptis omnibus est instructa, sed etiam vitæ integritate prædita. Quanta enim damna vitæque pericula, saltim ærumnas maximas, sine ratione, parientibus feminis persæpe creent obstetrices, quæ obstetricandi artis omnino ignaræ ac rudes existunt, id, proh dolor! complura eaque tristissima exempla, vberime in Scriptorum monumentis obuia, non minus quam quotidiana experientia satis superque faciunt testatum. Quodsi vero etiam multo longoque vsu quantulamcunque scientiam aliquando sibi acquisuerint, eo tamen insolentiæ ac temeritatis sæpe numero procedunt, vt nec vereantur periculum ex aliis facere, & in grauissimo quoque partu, qui vel exercitatissimis in hac arte plu-

plurimum laboris faceffere valet, curam suam & auxilium audacter ponere. Immo sunt nonnullæ interdum ingenio tam malo prauoque, vt, si in auxilium invocantur sentiuntque, non esse virium suarum, prægnantem partu letuare, nihilominus parturienti disuadere maximopere studeant, ne obstetricandi peritus arcessatur, opinantes, suam existimationem & famam hac in re agi lædique, si quis alius esset, qui hac doctrina sibi longe antecelleret. Documento hujus, quod de quarundam obstetricum imperitia hucusque quam brevissime dixi, esse potest casus iste, quem hiscè lucubrationibus præfigendum curavi; quippe ex quo dictorum veritas clarus elucebit.

§. XXII.

Cum itaque jam in eo sit, vt ipsam rem, quam hac dissertatione suscepi explanandam, exponere ingrediari, non alienum videtur, docere, quid me mouerit, singularem quendam casum de matrona pariente, quæ in summo natalium splendore fuit præmittere. Cum enim partus hic fuerit paululum difficilis seu laboriosus atque adeo præternaturalis, tum eo dilucidius errores, ab obstetrice commissos, omnium oculis subjicere simulque ostendere possum, quanta cura & cautio cuius obstetrici in partu lenando sit necessaria, ne vel vitæ pericula, vel certe sanitatis detrimenta, siue puerperæ, siue edendo fœtui, siue vtrisque vna adferat.

§. XXIII.

Cum quoque confessæ veritatis sit, non dari vllam præternaturalem partum, quin doctarum ma-

num adminicula exigat, quarum beneficio inclusus vtero foetus ita dirigi, in eumque situm redigi possit, ut ex muliebribus in lucem emitti queat, non cuiusvis autem eam prudentiam, solertiam & agendi dexteritatem esse concessam, ut foetui, praepostere in matrice collocato, intelligat talem positum, collocationem & conformationem conciliare, quali omnino indiget, utriusque in vitam exiturus: merito in quaestionem hoc loco veniet, cuius nam auxilium parturiens mulier in casu tali difficili implorare debeat, ut satis secura partu levare suo queat, sine alterutrius vel vitae, vel saltem sanitatis dispendio?

§. XXIV.

Neminem facile iudicio futurum, quin ad hanc quaestionem decidendam respondeat, obstetricandi hoc negotium illi imprimis esse committendum, qui artis obstetriciae praecipis, quam maxime imbutus, atque adeo multo longoque usu vsque eo exercitatus fuerit, ut in auxilium vocatus statim intelligat, quae sit vera causa, quae prolem ex muliebri aruo excedere prohibeat, & quomodo ea remouenda parientique succurrendum sit. Cui responsioni ex animo subscribendum esse puto: profecto enim, qui, partus difficultati subuenire & infanti extrahendo obstetricantes manus adiuuere cupit, is non solidissimis solum obstetricandi doctrinae institutus, sed singularibus etiam naturae donis exornatus esse debet. Sed talia requisita non semper in iis reperiuntur, qui obstetricio munere funguntur: quemadmodum enim, VARRONIS proverbio, non omnes, qui citharam habent, citharedi sunt: ita nec omnes, qui sese profitentur obstetricas, hac scientia recte instituti sunt.

§. XXV.

§. XXV.

At vero heic alia quæstio moveri solet: scilicet, utrum satius sit, soli sexui feminino hoc munus obstetricandi relinquere, an vero virili id demandare? Equidem in Germania nostra fert consuetudo, ut solis fere feminis, illud jus & potestas, parturientibus manus auxiliatrices admovendi, vindicetur; præcipue quia nostrates puerperæ, intempestivo pudore, usque adeo a viris, obstetricandi artem exercentibus, abhorrent, ut eos prius non admittant, quam si res jam conclamata sit, nec quicquam auxilii ab obstetrice amplius expectari queat. Contra vero in Gallia mos invaluit, ut plerumque viri, qui studium suum omne, omnemve operam in doctrina hac perdiscenda collocarunt, hoc officio fungantur & parturientibus præsidio sint. Neque ipsæmet puerperæ istic sibi ducunt pudori, huiusmodi viris se suamque salutem committendi. Si mihi dicendum, quod res est, non vereor aperte confiteri, quod hic frustra sexus ratio habeatur, parumque referat, num masculinus an muliebris, hoc munere fungatur; dummodo obstetricandi doctrina optime institutus satisque fuerit exercitatus, ceterisque naturæ dotibus, quæ ad partus negotium legitime suscipiendum feliciterque conficiendum pernecessariæ sunt, convenienter donatus sit: hic enim qui paratus ornatusque existit, de illo nihil dubii est, quin manus ipsius, auspice Deo, possint esse felices. Et licet partus non semper ad vota succedat, maxima tamen circumspectiōe & diligentia prudens talis operator eo laborat, ne quid aduersi, propria sui culpa, puerperæ & foetui accedat.

§. XXVI.

§. XXVI.

Haud dubie vero hic respectu feminini sexus quæretur; ubi locorum ejusmodi obstetrices, tanta obstetricandi dexteritate & solertia instructæ, offendantur? Neque dissimulo tales esse aves in nostris præsertim terris rarissimas, quippe ex sexcentis vix unam alteramve deprehendes, quæ vel mediocriter sanis in hac scientia præceptis sit erudita; & si forte inventiatur, quæ in hac doctrina aliis obstetricibus paulo instructior videatur, non aliam tamen, quam mancam & imperfectam hujus scientiæ habere observabitur cognitionem, quæ tam arduo negotio perpetrando haud quaquam sufficit, sed, ut prospere procedat, scientia obstetricandi omnibus numeris & partibus perfecta est omnino necessaria. Quando autem perpendimus, quod nostrates obstetrices suam sibi artem conciliare soleant, tantummodo experiundo & periclitando, sine certis & solidis principiis, §. XXI., ideoque eorum omnium, quæ partui rite & prudenter in lucem proferendo vsui esse possunt, ut plurimum insciæ ac rudes existant; econtrario viri isti, qui hanc artem exercent, plurimum temporis, studii, operæ & sumptus ei addiscendæ & funditus exhauriendæ impendant: quilibet sane mecum judicabit, hosce viros feminis, prudentia, scientia & obstetricandi dexteritate longe præstare, ideoque multis respectibus iis esse præferendos.

§. XXVII.

At vero cum magis optandum quam sperandum sit, consuetudinem istam, qua sexui sequiori duntaxat jus & potestas illa, prægnantes partu leuandi, concedi-

ceditur, ynquam antiquatum iri, hinc frustra ille operam sumpturus mihi videtur, qui hanc consuetudinem, cujus vis est maxima, mutare aut plane abrogare vellet. Igitur sapienter sunt ferenda, quæ commutari nequeunt. Haud inconsultum autem erit, quæ obstetricum debeant esse qualitates, si duram istam, quam ceperunt provinciam, in se suscipere velint, quam brevissime docere. Cumque omnia, quæ DEVENTER *Libro, observations importantes sur le manuel des accouchemens* inscripto, ab idonea obstertrice postulat, vel eius corpus vel animum respiciunt: primum de corpore, deinceps autem de *animo* dicere mecum consistui, & ea quidem brevitate, quam dissertationis limites præscribunt.

§. XXVIII.

Ad corpus quod attinet, sunt quidem ea, quæ hic desiderantur, fere minima, attamen non penitus contemnenda. Merito enim postulatur, vt obsterrix firmam corporis constitutionem habeat, & formæ quoque dignitate prædita sit; quæ duo postulata non solum excludunt omnia ista corporis vitia & deformationes, quæ puerperæ tædium & averfationem movere, & obstetrici in muneris functione impedimento esse possent, sed etiam præcipue morbosam illius constitutionem. Quo præ aliis pertinet, ne *læe veneæ* obstetrices sint infectæ: alias enim & parienti & foetui, testante experientia, talem labem affricare solent. Porro requiritur, ne obstetricans mulier sit vetula & ætate fere confecta, vtpote quæ tantas non amplius habet vires, quas artificiosa foetus extractio requirit; neque vero juvenili admodum sit ætate, atque adeo vix

D

pu-

pubescente juventute, quippe in quam, teste CICERONE, non cadit sapientia. In medio hic quoque consistit virtus, nempe in ætate, quæ satis matura & scientiæ obstetricandi consequendæ, atque laboribus fortiter ferendis idonea existat. Deinde necesse est, ut non adeo sint obesæ utpote quod ipsis impedimento futurum esset, quo minus munia sua convenienter obire, & labores susceptos satis diu sustinere valerent. Denique leges exposcunt, ut manibus gracilibus quidem, attamen longis, ac satis validis sint instructæ: sic enim, si necesse fuerit, vaginæ utroque, sine eximio doloris sensu parientium, immittere possunt. Tandem quoque digitis manuum longis, admodum flexilibus (contractura aut paralyfi minime correptis) teneris sicque exquisitissimo sensu præditis donatæ sint necesse est, ad tactum eo accuratius instituendum.

§. XXIX.

Hæc sunt potiora ex parte corporis requisita. Jam quoque indicabimus, quibus *ingenii* dotibus exsplendere debeant. Principem characterem & mentis ornatum in vitæ integritate morumque probitate esse ponendum, nemo sane negabit: verum enim vero quam maxime dolendum est, quod obstetrices, præ aliis seculi sexus, vitiis & flagitiis plerumque inquinatæ sint. Inprimis deprehenduntur garrulæ, captiosæ, voluptuosæ, obscenæ, potrices, delatores: quam ob causam in hoc sinceri animi requisito multa quidem postulamus, pauca autem plerumque obtinemus. Pergendum igitur erit ad reliquas mentis qualitates: videlicet necesse est, ut sint solertis ingenii & subacti iudicii, ut in rebus dubiis & ancipitibus expedita consilia

ca-

capere, convenientissimaque auxilia invenire valeant. In tam arctis enim rebus, vbi duorum imo trium & plurium vita in maximum periculum extremumque discrimen venit, moræ & retardationi non est locus. Porro ab idoneis obstetricibus requiritur, vt non sint ignava, socordes, negligentes, sed alacres & ad quævis officia sua parata. Postea neque timida quideri & trepida, at vero nec temeraria & audaces sint, sed magno & forti animo, præsertim si status videatur esse periculosus; alias, subsidii loco, puerperæ haut sane exigua damna inferre possunt. Quod si enim obstetricem magno metu & timore sentiat esse percussam, extremis motibus convellentibus corripitur potest, qui ipsi parienti & fœtui, ni mortem, certe tamen sonica damna adferre solent. Denique quoque convenit obstetricibus, vt suaves, jucundas & tranquillas se ostendant, quippe quæ dotes eo valent, vt parientis obsequium ad ea, quæ necessaria sunt, facilius impetrare possint.

§. XXX.

Quamvis autem recensita tam corporis quam animi qualitates præsto sint: non tamen sufficiunt ad officium, de quo loquimur, rite præstandum. Quare necessitatis est, vt ipsius artis obstetriciæ præcepta & requisita in eis reperiantur. Secundum VLPIANVM, qui obstetrices vult esse *probatissimas tam artis quam fidei*. Videlicet vt tot principiis anatomicis, quot ad artem suam rationali modo exercendam ex usu esse possunt, imbutæ sint, alioquin partes, quæ se obviam eis dant, si genitalia digitis contrectant atque explorant, dignoscere nesciunt. Deinde summæ necessi-

tatis est, vt funditus intelligant, quomodo debita partium genitalium contréctatio suscipienda; ad fœtus in utero delitescentis situm seu positum, & ipsius orificii matricis constitutionem, quæque sint alia ex hac contréctatione peruestiganda, comperienda cognoscendaque; id quod fit vel digito indice solo, vel medio simul, bene illinito, vaginæ immisso, ad uterum ipsum vsque deducto, diciturque Gallis *touchement, atouchement*; Germanis *der Angriff*. Quanti enim referat, vt uteri ostium atque edendæ prolis in illo positus & collocatio prius investigentur, quam puerpera sese partui accingat, id cuique spectatissimum erit, qui obstetricandi doctrinam edoctus est: illa enim Andabatarum more pugnatura mihi videtur, quæ prægnantem ad partum enitendum adhortatur prius, quam exploratum habeat, an uteri os jam utcumque apertum, an vero adhuc arcte clausum, quo modoque infans in locis muliebribus collocatus, numque tempus & dolores ad partum adsint? Postremo tantam quoque artis obstetriciæ notitiam & dexteritatem habeat, necesse est, vt qua via fœtui sciat & matri, si partus summis difficultatibus obstrictus est, solertibus manibus subvenire & opitulari. Illa enim nihil præcipua laude dignum efficit feliciter quæ partui naturali præest; sed in partu præter naturam contingente, utpote qui difficilioris est negotii, omnino habet, vt præclaram suam solertiam & dexteritatem obstetricandi ostendat.

§. XXXI. Potiora hæc sunt requisita, quibus obstetricæ adornata esse debet: at si verum fateri mihi liceat, non possum, quin apertius dicam, inter sexcentas vix unam

nam alteramve nostra in Germania reperiri, quæ cunctis hisce virtutibus donisque prædita conspiciatur: in Gallia vero, ubi obstetricandi scientia multo impensiori studio colitur, obstetrices quoque hac doctrina magis excultas deprehendimus. Ceterum ex hætenus commemoratis haud sane obscure elucet, quam grave sit & arduum obstetricandi munus, quantoque ingenio, prudentia, sagacitate ille esse debeat, qui illud exsequi sustinet, ne damnum inferendo conscientiam lædat. Quamvis autem Artifex optimis hujus doctrinæ præceptis funditus imbutus sit: tanta tamen haud raro difficultas solo nudoque manuum auxilio parientem partu levandi, ipsi occurrere solet, ut, nisi certis quibusdam instrumentis utatur, non facile suum scopum sit consecuturus. Fuerunt quidem peritissimi, qui omnia instrumenta ex arte releganda putarunt, folisque manibus omnes partus species feliciter abfolvi posse, crediderunt: at casus oblatis aliam denique sententiam de instrumentis ferendam ipsos docuere.

§. XXXII.

Idcirco, cum instrumenta omnino interdum necessaria sint, congruum puto, ea quæ præcipua judico, breviter recensere. Primum est biceps acutissimus, inque cuspidem desinens *cultellus*, qui in metallica quadam vagina seu theca oblonga reconditus & mobilis hæret, ut a tergo manu impulsus, nullo negotio extra suam thecam extrudi, in illamque retractus iterum abscondi queat. Gallis *cultellus* hic vocatur *Trocart*, *troiscart*, *trois quarts*, quo tutissime uti solent ad capitis nascendi fetus magnitudinem imminuendam, in eo scilicet casu, quando alia arte ^{et yxistendi} fetus

tus de sua sede & loco extrahi non potest. *Alterum* est parva quædam *serra*, qua priori cultello facta craniæ apertura amplior redditur. *Quibus tertium* adjuvandum est, *cochlear* videlicet oblongum, non adeo magnum, in anteriore & superiore parte uncinulis instructum, ad cerebrum ex calvaria depromendum ejusque meninges indidem extrahendas. *Quartum* est *hamulus* simplex, aliquantulum acutus. *Quintum* similis priori *hamulus* sed *bifurcus*. *Sextum cultellus* est, falcis in modum curvatus, acutissimus, cuspide obtuso aptatus, ad fœtum dissecandum. *Quibus tandem septimum* addendum est, *Stilus* nempe longus in mucronem acutum desinens, & canali metallico occultatus, ad illa membranæ involucra pertundenda, quibus fœtus est inclusus, ut aqua iisdem contenta, effluere possit.

§. XXXIII.

Hæc sunt arma, quæ ad manus semper habere debet, quisquis parturientem perdifficili partu levatum iverit, utpote quæ in casu summe periculoso ubi nullum aliud auxilii genus reliquum est, sufficiunt, si artificiose & prudenter adhibeantur. Sed non omnibus eorum usus indiscretus permittendus est, minime omnium obstetricibus, verum iis tantum, qui perite in hac re versari didicerunt. Quemadmodum enim clava extra manum HERCVLIS nihil prodest; ita hæc quoque instrumenta nihil valent nisi in manu exercitatissimi artificis. Qui hic nunquam obliviscatur cautelæ illius, quam obstetricandi ars docet, nempe, ut, dum una manu hujus instrumenti manubrium tenetur, altera in eo loco, ubi applicari debet, ipsius aciei

aciei sit proxima, ne forte a via recta deflectens genitalia lædantur.

§. XXXIV.

Sunt qui hæcenus recensitis instrumentis aliud insuper, quod *forceps Anglicana* cieri solet adjunctum volunt, cujusve usum mirifice extollunt, in illa partus difficultate, ubi nascentis caput in pubis ossibus usque adeo quasi incuneatum hæret, ut nudarum manuum auxilio neque protrahi, neque retropelli possit. At vero non video, qua ratione hæc forceps capitis lateribus, ossi pubis utrobique usque adeo appressis, ut nihil spatii relictum sit, quo vel tenuissima quæque ferri lamella intrudi possit, adhiberi queat; neque causæ, ob quas talis partus contingit, removeantur, neque pericula, in tali partus specie metuenda, avertantur: quare sententiæ *Celebr. FRIDI* subscribo, qui firmiter persuasus est, obstetricans hocce instrumento carere posse, dummodo prioribus instructus sit, iisque in tempore convenienter uti sciat.

§. XXXV.

Præcipua hæc fuere, quæ præmittenda arbitratum sum de requisitis, quibus illi, qui obstetriciam artem exercere conantur, adornati esse debent. Quæ vero obstetrices hisce virtutibus non sunt præditæ, suasque effrenatas cupiditates, quibus indulgent, atque imperus animi cohibere, sibi que temperare raro valent, magis detrimento quam adjumento interdum esse solent.

§. XXXVI.

Jam progredior ad ipsum illum casum, quem hac dissertatione perquirere constitui, perlustrandum, quo
lucu-

luculentius plurimarum obstetricum, quas Germania nostra alit, inscitia atque imperitia, cui insuper in aliquibus livor & improbitas sese socia adungere solent, compareat. At vero mihi opponi posset, dissertationis meæ frontem plus ostendere, quam ipsam pertractationem; siquidem in *rubro* de obstetricum ignorantia atque imperitia me esse disserturum promiserim, in *nigro* autem de *unius* tantum errore scripserim. Enim vero a *majori* hic concluditur ad *minus*: nam si prægnantes, quæ summo natalium splendore effulgent, quæque eligendi facultatem habent, adeo infelices sunt, ut selectæ tam graviter subinde obstetricando delinquant, quantum erroris & imprudentiæ ab istis obstetricibus, quæ inferioris subfellii sunt, nec ulla obstetricandi disciplina unquam eruditæ, expectandum erit? Visum ergo mihi est, ex plurimum duntaxat hoc exemplum, quo testatius non facile aliud datur, B. Lectoris oculis subijcere. Nam cum docta hæc atque experta (uti venditata fuit) ab erratis mendisque non fuerit immūnis, iusta sane æstimatione alias easque plurimas, nulla arte institutas, meteri poterimus.

§. XXXVII.

Primum itaque quod in hoc casu censendum mihi viderur, est *præceps illius iudicium de genuinis ad partum doloribus*. Ex supra dictis patet, cardinem obstetriciæ artis maxime in eo verti, ut artifex genitalium, in primis orificii matricis conditionem & constitutionem digitis explorare, hacque via de fœtus situ aliquid certi statuminare sciat; hic autem clarum est, quod obstetrix de conveniente muliebrum pervestigati-

gatione parum, aut nihil intellexerit, saltem eam perverse instituerit. Etenim omnes Viri, hac arte præclarissimi in eo conveniunt, solum arvi genitalis exploratione certo diiudicari posse, utrum partus jam immineat, nec ne? Tantis Viris ad stipulans dico, quod certiori modo comperiri non possit, quam orificium uteri rite explorando & dolores gravidarum prudenter diiudicando.

§. XXXVIII.

Notum enim est, dolores, prægnantibus solennes, non esse eosdem, sed admodum diversos, & distingui in *veros* & *spurios*: *Veri* partus dolores incipiunt a renali regione, inde per lumbos progrediendo ad ossa pubis & potissimum uteri orificium, concurrente conatu mingendi fecesque alvinas deponendi. Sub his motibus, si tactus instituitur, uteri orificium magis, quam antea apertum reperitur, membrana, aqua repleta, admodum tensa rigidaque tanguntur. Nostra lingua vocatur *die gute oder rechte Kindes-Wehen*, dum hi in partu naturali foetum expellunt. *Spurii* autem dolores a nullo quidem stabili certoque loco auspiciantur: ut plurimum tamen ab alterutro lumborum latere originem capiunt; unde transversò velut itinere pergendo ad latus oppositum excurrunt, & non tam tenesimum deponendarum fecum, aut conatum urinæ mittendæ, quam potius exquisitissimum sensum ardentem & scindentem inferunt, tactuque his doloribus sævientibus, instituto, uteri orificium antea paulisper apertum constringitur, digitus immissus premitur, nulla quoque membranarum densitas percipitur. Nostratibus *wilde oder*

E. Schnei-

Schneide · *Wehen* vocantur, propter doloris sensum, quasi uterus cultro discinderetur; priores autem sensum magis prementem ac tendentem inducunt.

§. XXXIX.

Haudquaquam hæc ita volo intellecta, ac si dolores spurii omni semper partu necessàrio adesse debeant; sed duntaxat moneo, eos sæpius adesse, partum aliquando præcedere ac puerperas satis vehementer excruciare, nullo tamen subsequente emolumento. Præter jam commemoratas dolorum species *alia datur singularis*, quæ prioribus multo lenior est, quamvis ab indole atque genio legitimorum partus dolorum, si a gradu & brevior duratione discesseris, parum abluat. Qui leniores dolores gravidis supervenire observantur multo ante, quam res puerperii in ferium vertitur, nempe exeunte octavo, vel incipiente non graviditatis mense; sensum quem inde percipiunt gravidæ, est, ut dictum, verorum vere similis, & licet leniores sint, cogunt tamen gravidas, ut strictis dentibus eos quasi adjuvent, faciem rubore suffundant, inque illo situ, in quo eas deprehendunt, manere cogant. Vero simillimum est, hos dolores uteri orificium sensim sensimque præparare ad dilatationem, in partu ipso suscipiendam. In principio per diem aliquoties tantum percipiuntur; quo sæpius autem & citius hi motus sibi invicem succedunt, eo certius est, partus tempus proxime instare.

§. XL.

Rei obstetriciæ Scriptores huic motuum speciei peculiare nomen non imposuerunt. Equidem *DIONIS Libr. II. cap. XVII. p. m. 189.* eam innuere videtur
dicen-

dicendo: lorsque l'enfant fait cette culbute, la mere sent un mouvement extraordinaire, qui lui fait croire, qu'elle va accoucher. Derivavit autem hos dolores a vulgari ista sententia, quasi fœtus octavo mense, in suo conceptaculo se invertat, & antea sedens quasi in utero, jam decumbens ejus caput ad ostium matricis positum sit; quæ inversio uno momento perfici creditur, Gallisque vocatur *la culbute*; quod tamen unquam fieri *doctissimus* FRIDIVS omnino negat; & experientia huic *culbute* quam maxime contradicit. Sed idem hic DIONIS singularis hujus dolorum speciei haud obscure meminisse videtur *libr. III. cap. II. p. m. 204*, ubi, *les signes*, ait, *qui arrivent peu de iours avant l'accouchement, sont quelques douleurs dans les reins.* Van HOORN hanc dolorum speciem nominat *die Borboten part. I. cap. IX. p. m. 35. Excellent.* FRIDIVS vero hos dolores patriâ nostra lingua vocat *die Kopsen*, quæ denominatio quoque ab obstetricibus Argentorati recepta est.

§. XLI.

Perspecta igitur istorum dolorum diversitate, quæ prægnantibus ante partum sunt solennes, in eo jam est, ut perquiram, num obstetrix, quæ in meo casu parturienti fuit auxilio, in tam diversis dolorum speciebus recte dijudicandis & dignoscendis errorem quendam admisserit? Recordor me §. XXXVII diserte dixisse, non esse certius signum, ex quo obstetricandi peritus partus præsentiam indubitatissime colligere queat, quam si orificii matricis conditionem ac dolorum præsentiam satis exploratam habeat; id quod non potest aliter quam tactus ope fieri, si ille curatissime, non minus

maximā diligentia, quam patientia instituitur, ut inde eluceat, an istud orificium jam dehiscere, & quousque sese aperire inceperit. Quam primum enim tactus beneficio habuerit compertum, uteri os satis hiare, præterea observaverit, veros dolores vehementerque urgentes jam adesse, nihil dubii amplius fuisset, quin iustum enitendi tempus appropinqua verit. Quod si vero eadem ope compererit, matricis ostium nondum aperiri, quantumvis prægnans satis acerbis correpta fuerit doloribus, tales sævientes motus pro veris partus doloribus minime habere poterit. Jam si ea, quæ a nostra obstetrice statim in principio suscepta sunt, consideratius perpendamus, liquido apparet, eam vel parum, vel admodum nihil hujus artificii, muliebria rite scienterque examinandi, scivisse, quemadmodum idem ex infra dicendis clarius liquebit. At vero cum ejus tanta fuerit inscitia atque imperitia, oris uteri habitudinem perquirendi, non potuit non in tam dissidentibus inter se partus doloribus recte pernoscentis & dignoscendis hallucinari. Itaque nullus dubito, aperte confiteri, vero videri simillimum, dolores istos, qui gravidæ Matronæ acciderunt, de illa dolorum specie fuisse, quos jam aliquot hebdomadibus ante partum prægnantibus obrepere supra perhibui. Nec est, quod hoc dubitamus, expensuri, gravidam hanc demum octavum suæ gestationis mensem duxisse, utpote quo tales dolores primum sentiuntur, prænuntiantes pariendi tempus non ita longius esse remorum. Id quod nec illis mulieribus, quæ jam aliquoties sunt partum enixæ, ignotum est, quæ propterea etiam hujusmodi dolentes motus nihil morantur.

Quæ

Quæ autem primo uterum ferunt, hos dolores sentiendo, usque eo perturbantur, ut quid agant, quidve confilii capiant, ignorent, quia non vitæ & salutis fœtus solum timent, sed se abortum quoque vel potius partum præmaturum passuras esse, vel certe jam justam adeste pariendi horam, seque calculum non recte duxisse sibi persuadent. Idem Matronæ nostræ evenisse ominor: illa enim primum partum sustinuit, ideoque talium dolorum inscicia facile credere potuit, puerperium jam sibi appropinquare. Obstetrix in auxilium vocata, assensu suo istum errorem confirmavit, & frivola sua conamina eidem superfruxit.

§. XLII.

Exstant quidem exempla, ubi gravidæ, spasmodico-colicis doloribus, ultimo gestationis tempore correptæ, in veros partus dolores conjectæ fuerint, & solito maturius pepererunt, *DIONIS libr. III. cap. II. p. m. 203.* nullus dubitavit, hos colicos dolores classis spuriorum, sub partu tragœdiam suam agentium, annumerare. Verum enim vero etiam si non abnuam, colicos ejusmodi dolores permultis prægnantibus, extremis præsertim mensibus, haud sane esse insolennes, quin imo, ipsa loquente experientia, identidem ipsis veris & justis partus doloribus ianuam aperire, ita ut hi matricem adorti, fœtum ex suo conceptaculo expellant: certo tamen documento demonstrari non potest, dolores, qui in casu nostro primi in scenam prodierunt, tales fuisse. Quod si etiam concederem, eos primo non alios fuisse, quam colico-spasticos cruciatus, ex quibus postmodum legitimi partus dolores enati fuerint; nihilo tamen minus in confessio esset,

obstetricem adhortando ad laborem gravissime offendisse: sane enim in ejusmodi circumstantiis non est tempus, tales cruciatus collaborando augere, sed potius congruis remediis placare. De hoc errore, quem obstetrices sæpius committunt, scripsit *celeberrimus* A DEVENTER *cap. XVII.* Quod vero ad DIONIS sententiam attinet, qua colicos dolores in numero spuriorum dolorum refert, in eo non habeo, quid huic Viro doctissimo assentiar: nunquam enim spurii dolores, nisi in ipso partus actu, percipiuntur, colica autem tormina, si aliquando oriantur, partum præcedunt; præterea spurii dolores infimam & anteriorem ventris partem magis sibi vindicant, ubi transverso tractu uterum reptantes, acuto & scindente doloris sensu se manifestant, dolores vero spasmodico-colici altius sæviunt, inque *ilio* potissimum sentiuntur, quin imo partes in epigastrio & umbilici regione collocatas pervagantur, sensum tensionis validissimæ, ruptionem harum partium veluti minantis, inferunt, qui subinde fremitu & murmure flatuum est stipatus, de quo *conf. Dn. PRAESIDIS conspectus Tabularum theoretico-practic. Tab. CVII. p. 837.* Ex quo haud obscure apparebit, spurios dolores neutiquam esse confundendos cum colicis torminibus.

§. XLIII.

Quo autem magis hujus obstetricis imperitia pernotescat, quam in hoc partu ostendit, ad alios errores commissos progrediar. Tertio partus die, cum res loco esset difficillimo, nec ulla amplius spes fœtus enitendi puerperæ relicta, necessitas, quæ durum hic telum fuit, urgebat, ut Virum obstetricandi peritum deni-

denique admitterent; qui accedens habitudinem orificii matricis & fœtus in utero situm, quidque ipsi esset impedimento, quo minus ex utero expelli posset, contrectando mox comperiebat. Cum enim digitos ostio uteri admoveret, infantis cubitum in ipso orificio uteri infixum offendeat; qui proinde situs longe alius erat, quam ut partus naturalis expectari posset. Sane si quid obstetricis hujus ignorantiam & imperitiam prodit, certe est crassissimum hoc *erratum, quod in infantis situ pervestigando, detegendo & cognoscendo commisit.* Etenim ex ipsius casus historia perspicuum est, eam diserte dixisse, omnia ad partum naturalem esse accommodatissima. At vero parium negotium, si quis naturæ convenienter atque ex sententia succedere optat, universa illa requisita, quæ §. XVIII. recensui, adesse omnino debent. Utrum vero talia omnia præsto sint, an desiderentur? de eo nil certi constat, nisi prævia prudente recteque instituta muliebrium contrectatione fœtus situm, & partium ipsius præredientium positum habeamus comperitum; quod non cujusvis obstetricis est; sed magnam utique obstetricandi peritiam exposcit.

§. XLIV.

Obstetrix ergo nostra situm infantis aut exploravit aut plane omisit: si posterius, maximæ negligentia omni jure arguenda est? Sin vero prius imperitiæ suæ testimonium exhibuit irretractabile. Quod si enim artis obstetriciæ legibus explorationem congruenter instituire sciisset, de cubitus prominentia facile certior fieri potuisset. Quamvis enim perdifficile est, quaslibet fœtus partes, quæ uteri ostio proxime

me subiacent, accurate a se invicem tactu semper distinguere, cum primis si diu jam ibi hæserint: nullius tamen fere difficultatis est, cubitum, si matricis aperturam intraverit, a ceteris fœtus membris & præcipue ab ejus capite discernere. Præter enim magnitudinem, qua fœtus caput a cubito diffidet, & figuram, utriusque dissimillimam, in cubito, tactus beneficio, speciatim deprehendimus processum, GALLENO *olecranonum*, HIPPOCRATI vero dictum *ancon*, quem ulnæ os constituit, ut & bina ossis humeri tubercula lateralia, itidem satis prominula, quæ proinde inæquali & utcunque acuminate sua figura, nec non flexura proxima rimam aliquam referens, contrectantibus digitis facile cubiti præsentiam produunt; cum contra in capitis vertice, si uteri ostio inhæret, nulla talis inæqualitas nec in aliquod acumen durum definens apex inveniri potest, ut pote quod speciem globi cuiusdam, usque quaque satis æqualis, naturaliter, si ibi diu non inhæserit, refert. Quæ cum ita sint, cuius hujus obstetricis imperitia erit perspecta, quippe cui artificium illud explorandi pernecessarium, aut plane incognitum, aut tantum leviter degustatum fuisse videtur.

§. XLV.

At vero ut porro innotescat, quousque hujus feminae non solum imperitia sed etiam improba temeritas processerit: perpendendum commendo, quod ejusmodi rudis femina falcem suam temerario ausu in alienam messem immittere & pellentia medicamenta dare non eruberit. Sicut enim fœtus exclusionem retardatam a doloribus deficientibus frivole deri-

derivavit: ita falso huic supposito noxia remedia superstruxit. Nam Matrona per diuturnos labores viribus erat exhausta, & situs infantis præternaturalis: quare pellentia quovis modo noxie propinabantur. Id quod contra sanæ rationis & obstetriciæ artis præcepta fiebat: nam fœtus usque adeo sinistre collocatus erat, ut vel fortissimis pellentibus indidem exturbari non potuisset. Equidem cuidam videri posset, ac si hujus obstetricis temeritatem nequitiam atque incitiam gravius reprehendissem, quam humanitatis & amoris officia permitterent: sed vere testor, me hic non fovere personalem indignationem, sed hoc tantum exemplo docere velle, quantum licentiæ sibi subinde obstetrices sumant, & quo temeritatis, nequitiae atque audaciæ devenire soleant. Plurimæ enim eandem temeritatis, eandemque censuram incurrunt.

§. XLVI.

Tandem quoque ex historia hujus partus satis perspicuum est, quod recensitis erroribus atque imperitiæ, *malevolentia* & *livor* sese adjunxerint. Cum enim parientem tam creberrimis & laboriosissimis nixibus & parituriendi conatibus defatigatam viribusque propemodum exhaustam animadverteret, nec suarum esse virium, fœtum ex illis vinculis, quibus in utero arctissime detinebatur, exsolvère & liberare, callide demum rata est, jam diutius non esse morandum, sed potius Viri obstetriciæ artis periti auxilium implorandum, ne forte suæ existimationis faceret detrimentum. Ecce manifestissimum, non solum erroris & temeritatis, sed etiam livoris atque invidentiæ documentum. Quod si enim falsam obstetricandi artis persuasionem sibi non sumisisset, nec suis viribus nimium tribuisset, tam ar-

duum negotium sibi soli non adjudicasset, sed tam præclarum atque exercitum in hac arte Virum statim in auxilium vocare non dubitasset. Aequa animi lance hanc rem pensitaturis facile apparebit, hujus obstetricis arrogantiam & temeritatem falsasque intentiones faturare istud consilium exclusisse. Haud dubie speravit, pariendi negotium ex sententia esse successurum, seque amplissimam laudem & remunerationem sic esse consequuturam.

§. XLVII.

Sed satis est, de obstetricis imperitia & fraude dixisse. Pauca de ipso *Operatore* ejusque operandi modo subjungenda esse puto. Ex casu meo elucescit, quod Viro huic, qui extremo partus tempore convocatus est, instrumentis, ad fœtum ex utero extrahendum, uti necesse fuerit; qua in re ominor contradictionem ab iis, qui instrumentorum usum & applicationem in partu expediendo plane rejiciunt. At plura nec levis argumenti momenta prostant, quibus evincitur, quod aliquando in partu maximæ difficultatis fœtus sola manuali ope nullo modo suis compedibus exsolvi inque lucem protrahi queat, ideoque instrumentorum usus necessarius sit. Neque exempla desunt, quæ ab obstetricibus in ipso partu diu multumque sola manuali opera sine optato eventu agitata sunt. Quare tandem instrumenta in subsidium vocari debuerunt. Interim ego prospicere non possum, cur Vir noster præclarus instrumentis in hoc casu usus fuerit cum ille sit, quem fœtus hic habuit, haud quaquam fuerit deterrimus, neque desint exempla, ubi infantes in tali positu sine ulla instrumentorum applicatione solisque manibus in lucem protracti sunt, & si omnino illa necessaria sunt, alia quam hamuli in auxilium ducenda,
Nul-

Nullus tamen dubito, experientissimus hic Vir suas habuerit rationes, quæ instrumentorum usum postularunt. Est etenim vulgaris feminarum mos, Viros obstetricantes in subsidium prius non vocare, quum si res sit desperatissima.

§. XLVIII.

Sed quid de *vulnere*, vaginæ illato, tamquam præcipua mortis causa, dicendum erit? Videri posset, ac si quid culpæ Vir cæteroquin exercitatus hic in se accumulasset: verum enim vero permulta mihi obstant, quo minus hoc a tam solerti viro fuisse factum credam. Equidem non abnuero, tam ipsum uterum, quam ejus vaginam, instrumentorum minus provida applicatione, utrique facile vulnerari posse, in primis si cautela ista, supra a me tradita, sub applicatione eorum non observetur; sed quis Viro, qui tantæ dexteritatis fuisse traditur, tales encheireses incognitas aut ab eo neglectas fuisse credet? Ne vero videar, me partium studio hic laborare, feminam obstetricem accusando, Virum autem per auctoritatis præiudicium exculpando: perpendendum moneo, quod dissertationis thema de imperitia non virorum sed feminarum obstetricantium exponat, præterea certo non constet, nam vaginæ vulneratio per instrumentorum applicationem facta sit, an vero ab alia causa (quod haud raro contingit) ortum sumserit, ex contraria parte obstetricem feminam errores suos & temeritatem adeo manifestasse, ut ne minimum excusandi locum invenire liceat.

XLIX.

Ceterum plura in obstetriciæ & aliorum Scriptorum libris exstant testimonia de muliebrum læsionibus, quæ non ab instrumentis, sed ab immodesta at-

que improvida obstetricum manu factæ fuerunt. *Vid.* ACT. VRATISLAV. an. 1750. mens. Octobr. pag. 1945. ubi casus quidam de læsione vaginae ab obstetrice, sine ullo instrumentorum usu, illata legitur; p. 1941. casus est magnæ uteri inflammationis, ab obstetricis barbara operatione inductæ. *Conf.* etiam D. ZEVNERI *dissertat. Erford. habita, de causis sinistri morborum eventus, medici culpa vacantibus, §. XV & seqq.* ubi auctor obstetricum errores, imperitiam, nequitiam atque invidentiam perquam dilucide ob oculos posuit. Cui volupe est plura de obstetricum erroribus, incitia, imperitia atque invidentia cognoscere, is adeat dissertationem D. JOH. GE. SIMONIS *de obstetricibus, Respond. J. H. LOTS*, quo etiam nominatus D. ZEVNERVS B. L. mecum remittit. *confer.* etiam EPHEMERID. NAT. CVRIOS. ubi familia exempla disperse relata existant.

§. L.

Sic casu hoc luctuoso explicavi obstetricum plurimarum imperitiam & ex ea dependentes errores atque noxas. Nemo autem credat, me, dum feminæ obstetricis exemplo id feci, animum erga illam habuisse affectuosum; persona enim illius plane mihi ignota est. Exercitii causa scripsi, non vero ut mortalium lædatur quisquam: exemplum posui maximæ confidentiæ, ut ex eo documentum necessariæ diffidentia, quorum interest, capere possint. Iterum igitur dico: si hæc obstetrix, quæ tamen institutis & præceptis artis obstetriciæ instructa fuisse fertur, tam graviter offendit; quid demum ab iis expectandum erit, quæ prorsus ignaræ sunt, & in arte obstetricandi nunquam eruditæ fuerunt, quarum tamen numerus est maximus. Profecto

fecto celeberrimas peragraveris Germania urbes, nec facile obstetricum ullam offendes, quæ vel mediocriter tantum obstetricandi doctrina instructa erit. Certe vix finem attingerem, si omnia, quæ de imperitis obstetricibus dici possent, exponere & per plura exempla eundo ostendere vellem.

§. LL.

Cum vero non sufficiat errores in nostro casu ab obstetrice commissos reprehendere, sed etiam docere conveniat, quomodo in hoc partu totum negotium suscipiendum fuisset atque exsequendum: non alienum erit, brevissimis de ea re exponere. Quam primum itaque parturientem, doloribus excruciatam, animadvertisset, inquirendum ipsi fuisset, cuius generis illi essent, an colici, an vero illi, quos veris partus doloribus leviores & prænuuncios duntaxat appropinquantis partus esse supra §. XXXIX. & XL. uberius dixi; si prioris indolis fuissent, remedia, his cruciatibus tollendis appropriata, a Medico mox præscribi & usurpari debuissent. Sin vero posterioris, tranquilla expectatio commendanda fuisset. Tum enim nondum erat tempus adhortandi ad laboriosos nixus, quia hoc pacto, ut ipse exitus calamitosus ostendit, puerperium ante justum terminum acceleratur; sed potius fuisset abstinendum ab omni corporis motu quantumvis lenissimo: præterea statim sufficiens venæ sectio adornari debuisset, interponendo alternis horis dosim pulveris cujusdam, vehementiores motus temperantis, e. g. ex Nitro regener. margaritis orient. pptis, acido citri saturat., pauxillo Tartar. vitriol. & cinnabari nativa parati. cui ad majorem motuum moderationem unum alterumve granum securi anodyni v. g. MP. de cynoglossa aut Wildegansii, vel etiam Opii Thebæici optime correcti interdum addi potuisset, interpositis emulsionibus temperantibus & analepticis, aut julapiis & potionibus ex ejusdem generis medicamentis temperantibus & blande sedantibus concinnatis, vel gelatinis, temperandi & roborandi virtute præditis, rejectis omnibus commoventibus

F 3

& ca.

& calefacientibus, nempe spirituosis, aromaticis, suaveolentibus, idque genus aliis, quæ oleo quodam æthereo sanguinis circuitum citatiorem reddunt, & incipientes tales dolores noxiæ augent. Quod si vero dolores his adhibitis remediis cedere recusassent, quod *tactus* ope, uti supra dictum est, omnium certissime ex orificii matricis conditione facile cognoscitur, dum illud in horas pedetentim magis ac magis dilatatur & aperitur, sicque indicia satis clara præsto fuissent, partum retardari amplius non posse: tum obstetrici blando tactu prius explorandum fuisset, quam membranæ, quibus fœtus involutus est, rumpantur, quænam fœtus pars se primo offerret, atque uteri ostio *apertus* subiecta foret, an caput, clunes, humerus, an vero quæcunque alia pars? Hoc vero non nisi, doloribus remittentibus, digitis percipi & cognosci potest: quia tunc membranæ, fœtum includentes, non amplius sunt tensæ, sed potius laxatæ & flaccidæ. Quum vero nostra obstetrix nesciverit, quomodo genitalium contrectatione, tam dolores, quam positus infantis indaganda fuerint & dignoscenda: suarum omnino fuisset partium, solertem & peritum obstetricandi virum convocare, qui omnia de fœtus situ in utero cognitu omnino per-necessaria, tangendo atque explorando calluisset. Ille enim cognito, cubitum fœtus matricis ostio jam proximum seu infixum esse, atque indidem prorumpere anniti, involucria, quibus fœtus inhæret, illico & sine mora perrupisset aut alio modo perforasset, (quod maxime necessitatis est in huiusmodi difficili partu), ad infantis situm curatissime investigandum & perspiciendum, utrum fœtus caput in linea recta & perpendiculari sicque naturali via prægredientem cubitum subsequatur, nec ne? si capitis situm ita ad perpendicularum esse deprehendisset, prudenter allaboraturus fuisset, exstantem cubitum, blando modo digitis comprehensum, magna circumspeditione retrudere, totumque brachium, hac ratione intimius in matricem reductum, fœtus lateri secundum huius longitudinem rursus adiungere, quo peracto, totum partus negotium

gotium folius naturæ matris *Ægyptiæ* fuisset relinquendum. Si vero caput non, nec in linea recta cubito incubuisset, & cubitus exsertus nullo pacto reflecti se, inque sedem suam naturalem reponi recusasset, nihil reliqui auxiliatori fuisset, quam ut sine mora, & ante, quam omnis aqua, cui fœtus quasi innatat, plane effluerit, fœtum per versuram vel conversionem extraxisset.

§. LII.

Verum enim vero quia hoc ab obstetrice neglectum fuit, statim jam perruptis membranis involueris, quam curatissime (quod semper fieri debet): tactus auxilio uteri ostium perscrutari debuisset, & partes fœtus, ipsi in hærentes, perquirere: tunc si fœtus cubitum ibi infixum offendisset, inquirere necesse fuisset, an forte caput, anve alia fœtus pars cubito incumberet. Si caput infantis eminenti cubito innixum, & quidem in linea recta, deprehendisset, hic reclinandus inque uteri cavum compellendus fuisset, ita ut totum brachium fœtus lateri secundum longitudinem appositum hæreret, quemadmodum præcedente spha id faciendum fuisse, dixi; hoc æque fieri debuisset aqua nondum omni ex utero effusa. Sin autem caput quidem, sed non perpendiculariter, vel aliam fœtus partem cubitum sequi compertum fuisset, nec cubitum, uteri orificium prominentem, eo remittere nihil valuisset, brachium quam longum est, ex matrice atque ex vagina protrahendum fuisset, quo plus spatii in ipsi uteri cavo compararetur, ad manum facilius immittendam & fœtum in eo facilius invertendum.

§. LIII.

Ne autem ea, quæ hæcenus dictis aliquid lucis afferre valent, tacitus præteream, non inutile erit, quam brevissime explanatum dare, quid in obstetricandi arte huius cultoribus denotari solet, si fœtum per versuram, vel, si mavis, per conversionem ex utero extrahendum esse, perhibent. Intellectam hac ratione volunt eam operationem, qua obstetricandi peritus manu sua illinita, per vaginam & uteri os ipsi matricis cavo prudenter immissa, fœtus in eo delitescens pedes querendo investigat, quibus repertis & manu apprehensis fœtum circumnectit, ita, ut
dum

dum pedes ad & extra uteri orificium ducuntur, corporis truncus & caput ab illo loco, ubi defixa hærent, recedant & pedes consequantur, quo fœtui alia positio, a pristino situ diversa, conciliatur, sicque pedibus extrahi potest. Versura hæc fœtus in omnibus istis casibus suscipienda est, ubi tam perversè infans in utero est collocatus, ut inde nullus ipsi pateat in lucem exitus, sique placenta uteri orificio adnata est, & adeo exitum obstruit. Hæc autem fœtus conversio minime ita facilis atque expedita est, ut quispiam sibi forsitan persuadet, sed desiderat expeditas inque arte obstetricandi exercitatas manus, quæ ad cautelas, in quavis versura tam generatim quam speciatim, artis obstetriciæ attendendas, in uteri abditiis agere callent, de quibus tamen hoc loco prolixius dicere nihil attinet, nec mei instituti ratio permittit.

§. LIV.

Si obstetrix nostra ad illam normam, quam modo tradidi, partus negotium obiisset, non sane dubitandum, quin feliciter negotium successisset, nec opus fortassis fuisset, instrumenta in auxilium trahere. Hæc sunt potiora, quæ de obstetricum imperitia hac dissertatione dicenda fuerunt: nemo autem sibi persuasum habeat, ea quæ hac diatribæ scripsi, ad omnes pertinere obstetrices, nullo habito earum discrimine: ipsum enim argumentum, quod hic summi elaborandum, omnium oculis testatum facit, me solum modo ignaras, imperitas atque inhabiles voluisse intellectas, quarum maxima est multitudo. Nec ab harum numero istos viros seiungo, qui nullis obstetricandi præceptis imbuti, nisi hamulis operari sciunt, non tamen verentur in laboriosissimis partus negotiis parientibus obstetricari. Quare illis obstetricibus, quæ sufficienti artis obstetriciæ cognitione fruuntur, manet sua præmerita laus, quam ipsis conservatam quovis modo cupio. Deo autem sint laudes pro concessis ad hunc laborem viribus: clementer ille concedat, ut, quidquid scriptum est, in proximi valeat commodum & parturientium solamen.

F I N I S.

Halle, Diss., 1745 (1)

VD 18

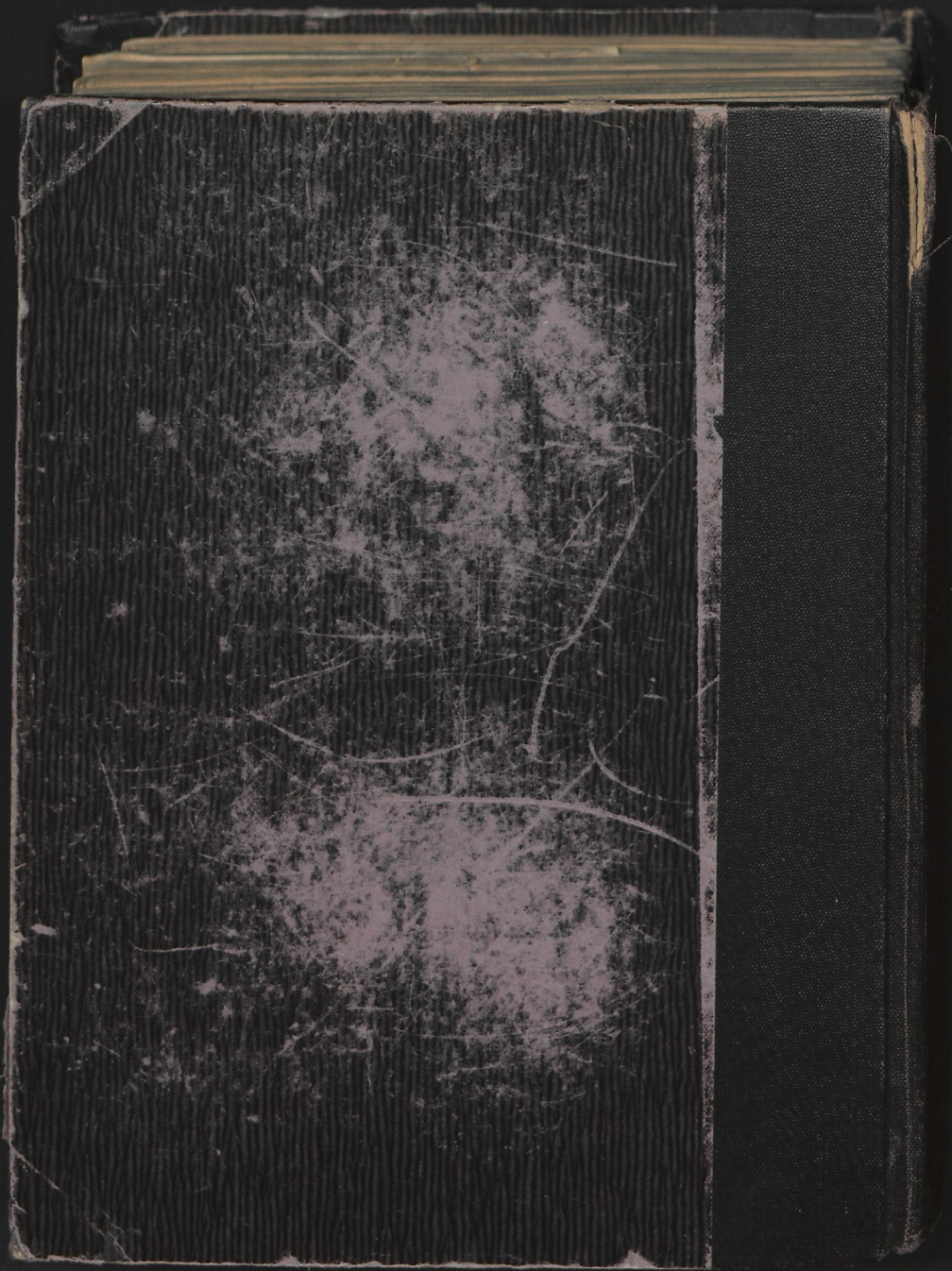
ULB Halle
002 729 369

3

56

DISSERTATIO INAUGURALIS

OBSTETRICAE IMPERITIA

CASV QVODAM M
DEMONSTRANS

NUMINE DIVINO
PRAESENTANTE

VIRO ILLUSTRIS EXCELLENTISSIMO

DN. JOANNE

MEDICINAE DOCTORE ET
PVBL. ORDIN. PRACTICO
PAEDAGOGII

PATRONO AC PRAECEPTORE

PRO LICENTIA & GRADU

AC OMNIBVS PRIVILEGIIS ET
LEGITIME CONSEQUENTIBVS

AD D. DECEMBR.

H. L. C.

PVBLCO ET PLACIDO EXAMINE
SVBMITTENDI

PHILIPPVS ADOLPHVS

RODGENA-SIGENSI

HALAE MAGDAEBURGICAE

Typis IOANNIS CHRISTIANI

Farbkarte #13

B.I.G.

